

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

MUSIIKIN LUKIODIPLOMI

Ennen 1.8.2016 lukio-opintonsa aloittaneille opiskelijoille

Määräykset ja ohjeet 2016:13

© Opetushallitus

Määräykset ja ohjeet 2016:13

ISBN 978-952-13-6281-1 (pdf)

ISSN-L 1798-887X

ISSN 1798-8888 (verkkajulkaisu)

Taitto: Grano Oy

www.oph.fi

SISÄLTÖ

1	Yleistä	4
2	Musiikin lukiodiplomin muoto	4
	2.1 Näytesalkku musiikkiprojektista (malli A).....	5
	2.2 Näytesalkku lukioaikaisista töistä (malli B).....	5
3	Näytesalkun sisältö	6
	3.1 Musiikillinen omaelämäkerta	6
	3.2 Musiikkiprojektin tai näytetöiden esittely ja valintaperusteet.....	6
	3.3 Yhteenveto	6
	3.4 Arvioitsijoiden sanallinen arvio.....	6
4	Musiikin lukiodiplomin suorittaminen	7
5	Arviointi	7
	5.1 Arviointikriteerit	7
6	Lukiodiplomitodistuksen takaosan täyttöohje	8
7	Ohjeita opiskelijalle	9
	7.1 Musiikin lukiodiplomin näytesalkun osat.....	9
	7.2 Näytesalkun sisällön luettelointi	9
	7.3 Näytesalkun sisältöä koskevia ohjeita.....	10

Näitä musiikin lukiodiplomin ohjeita noudatetaan silloin, kun lukiodiplomeja suorittavat opiskelijat ovat aloittaneet lukio-opintonsa ennen 1.8.2016.

1 Yleistä

Musiikin lukiodiplomi perustuu lukion musiikinopetuksen tavoitteisiin ja sisältöihin sekä opiskelijan lukioaikaiseen musiikinopiskeluun. Lukiodiplomin suorittaminen on osoitus erityisestä harrastuneisuudesta musiikissa ja musiikillisesta erityisosaamisesta.

Musiikissa erityinen harrastuneisuus ja erityisosaaminen tarkoittavat sitä, että opiskelija toimii musiikin parissa myös kouluajan ulkopuolella ja hankkii ja kehittää musiikkitaitojaan ja -tietojaan myös muualla kuin koulussa. Koulun ulkopuolinen musiikin harrastustoiminta näkyy ja kuuluu siten yleensä myös musiikin lukiodiplomin näytetöissä.

Lukiolain (629/1998) mukaan opiskelijalla on oikeus lukea hyväkseen lukion oppimäärään muualla suoritettut opinnot, jotka ovat tavoitteiltaan ja keskeisiltä sisällöiltään lukion opetussuunnitelman mukaisia. Asiantuntemus lukion opetussuunnitelmaan kuuluvien musiikin kurssien tavoitteista ja sisällöistä on lukion musiikinopettajalla. Päätös muualla suoritettavien opintojen hyväksilukemisesta lukion tulee tehdä sitä erikseen pyydettyäessä ennen mainittujen opintojen aloittamista.

Kun opiskelija suorittaa musiikin lukiodiplomin, opiskelija käyttää muualla hankkimiaan taitoja ja tietoja lukion musiikinopetukselle asetettujen tavoitteiden suuntaisesti koulun musiikkitoiminnassa. Koulun ulkopuoliset musiikkisuoritukset eivät sellaisinaan vielä riitä musiikin lukiodiplomisuoritukseksi, sillä musiikin lukiodiplomin lähtökohtana ovat lukion musiikinopetus ja sen tavoitteet ja sisällöt.

2 Musiikin lukiodiplomin muoto

Musiikin lukiodiplomin perustana on opiskelijan koko lukioaikainen musiikinopiskelu. Musiikin lukiodiplomin voi suorittaa kahdella eri tavalla, jotka ovat musiikkiprojekti tai näytesalkku lukioaikaisista töistä.

2.1 Näytesalkku musiikkiprojektista (malli A)

Opiskelija valmistaa yksin tai ryhmässä musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin, joka sisältää jotakin tai joitakin seuraavista osa-alueista:

- laulaminen ja soittaminen
- säveltäminen, sovittaminen ja improvisointi
- musiikin kuuntelu ja analysointi, musiikista kirjoittaminen.

Projektin muoto voi olla esimerkiksi pienimuotoinen konsertti, jonka riittävä kesto on noin 20 minuuttia, äänite tai se voi olla osa laajempaa monitaiteellista kokonaisuutta. Musiikista kirjoittaminen voi olla projektin merkittävä osa, mutta se ei yksin riitä projektin sisällöksi. Valmiin tuotoksen laajuus riippuu osa-alueiden painotuksista: esimerkiksi sävellyspano projekti voi olla kestoaltaan lainamateriaalin esittämiseen painottuvaa projektia suppeampi. Projektin perusteltu rajaaminen on sen onnistumisen merkittävä kriteeri.

Projekti raportoidaan näytesalkulla, jonka tulee sisältää ääni- ja/tai kuvataallenne projektista sekä kirjallinen osuus. Jos kyseessä on sävellyspano projekti, tallenteen voi korvata osittain tai kokonaan sävellysten nuoteilla. Näytesalkku voi sisältää myös projektityötä tukevia ja havainnollistavia kirjoitelmia, esitelmiä ja muuta materiaalia. Kun suorittaja tekee musiikkiprojektin ryhmätyönä, tulee hänen tuoda raportissaan selkeästi ilmi oma osuutensa projektissa. Salkku on aina henkilökohtainen. Kirjallisessa osuudessa opiskelija kuvaa projektin taustatekijöitä ja valmistumisprosessia sekä arvioi valmiita tuotoksia. Opiskelija arvioi itse myös omaa musiikillista edistymistään ja kehittymistään projektin puitteissa. Näiden lisäksi opiskelija sisällyttää näytesalkkuunsa tiiviin musiikillisen omaelämäkertansa.

2.2 Näytesalkku lukioaikaisista töistä (malli B)

Opiskelija suorittaa diplomin kokoamalla näytesalkun (portfolion). Näytesalkku on ensin työsaloku, johon sisällytetään kaikki lukioaikaiset työt eri vaiheineen. Varsinainen lukiodiplomi on näytesalkku, johon opiskelija on valinnut näytteitä lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja -toiminnastaan. Opiskelija kokoaa näytesalkkunsa siten, että se sisältää 3 työtä, jotka edustavat jotakin tai joitakin seuraavista osa-alueista:

- laulaminen ja soittaminen
- säveltäminen sovittaminen ja improvisointi
- musiikin kuuntelu ja analysointi, musiikista kirjoittaminen.

Näytesalkku voi sisältää esimerkiksi kuva- ja äänitallenteita, partituureja tai nuotteja, raportteja, esitelmiä, kirjoituksia yms. Siihen voi sisältyä sekä yksilö- että ryhmätöitä, mutta itse salkku on kuitenkin aina henkilökohtainen. Osan näytteistä tulee olla soivassa muodossa, esim. ääni- tai kuvataallenteena, sävellystyöhön painottuvassa näytesalkussa tallenteen voi korvata osittain tai kokonaan sävellysten nuoteilla. Mikäli diplomin tekijän henkilökohtainen musiikillinen osuus ei tule näytteistä selkeästi ilmi, näytteiden kirjalliseen raportointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Näytteitä raportoidessaan opiskelija kuvaa valittujen töiden taustatekijöitä ja valmistumisprosessia sekä arvioi valmiita tuotoksia. Opiskelija

arvioi itse myös omaa musiikillista edistymistään ja kehittymistään valittujen töiden puitteissa. Näiden lisäksi opiskelija sisällyttää näytesalkkuunsa musiikillisen omaelämäkertansa. Näytteiden perusteltu rajaaminen on diplomityön onnistumisen merkittävä kriteeri.

3 Näytesalkun sisältö

Musiikin lukiodiplomin arvioinnin perustana olevassa näytesalkussa on neljä osaa ja mahdolliset liitteet:

Sisältö

- 1 Musiikillinen omaelämäkerta
- 2 Musiikkiprojektin tai näytetöiden esittely ja valintaperusteet
- 3 Yhteenveto
- 4 Arvioitsijoiden sanallinen arvio

Liitteet

Näytesalkkuun liitetään luettelo sen sisällöstä, joka rakentuu musiikin lukiodiplomin molemmissa malleissa seuraavasti:

3.1 Musiikillinen omaelämäkerta

- Opiskelijan henkilötiedot, nimi ja syntymäaika sekä lukion nimi
- Lukiossa suoritettut musiikin kurssit arvosanoineen
- Lukion ulkopuoliset musiikkiopinnot ja suoritukset arvosanoineen
- Mahdolliset menestymiset kilpailuissa yms.
- Vapaamuotoinen tiivis kuvaus musiikkiharrastuksesta

3.2 Musiikkiprojektin tai näytetöiden esittely ja valintaperusteet

Kuvaus siitä, mitä on tehty, mihin työ liittyy ja missä yhteydessä se on tehty, kuten esimerkiksi: Koulussamme toteutettu musikaaliproduktio vuonna 2010 tai Kirjoitelma musiikin 2. kurssilla kevätlukukaudella 2010.

3.3 Yhteenveto

Opiskelijan kokonaisarviointi työstään ja lukiodiplomin tekoprosessin merkityksestä itselleen.

3.4 Arvioitsijoiden sanallinen arvio

Sanallinen arvio opiskelijan näytesalkusta sisällytetään salkkuun, kun arviointi on suoritettu.

4 Musiikin lukiodiplomin suorittaminen

Musiikin lukiodiplomin suorittamisen edellytyksenä on vähintään neljän musiikin lukiokurssin suorittaminen. Näiden lisäksi koulu voi järjestää myös erillisen lukiodiplomikurssin, jolla kootaan näytesalkku tai viimeistellään näyte- tai projektityö. Opiskelijoille tiedotetaan lukiodiplomista jo lukion alkaessa. Lukiodiplomityön jättämisaikakohdasta tai suorittamisesta päätetään koulukohtaisesti niin, että arvioinnille jää riittävästi aikaa. Arvioinnista annetaan numeroarvosanan lisäksi myös sanallinen arvio, joka liitetään opiskelijalle palautettavaan diplomityöhön. Lukiodiplomitodistukseen merkitään työn sisältö.

5 Arviointi

Musiikin lukiodiplomi arvioidaan asteikolla 1–5. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota seuraaviin asioihin:

- opiskelijan musiikillinen osaaminen
- näytteiden valinta/projektin eheys
- työn tavoitteellisuus
- työn laaja-alaisuus
- prosessin kuvaaminen
- opiskelijan itsearviointi (ks. näytesalkun osaan 3).

5.1 Arviointikriteerit

Arvosanan erinomainen (5) kriteerit:

Projektityö tai näytesalkku muodostaa ehyen kokonaisuuden ja osoittaa diplomin suorittajan erinomaista musiikillista osaamista, oivaltamista, taiteellista omaperäisyyttä tai tutkijalle ominaista kriittisyyttä ja selkeyttä. Ytimekäs pohdinta osoittaa osaamisen syvyyden ja tekijän kypsyyden arvioida omaa suoritusta.

Arvosanan hyvä (3) kriteerit:

Projektityö tai näytesalkku muodostaa ehyen kokonaisuuden ja osoittaa diplomin suorittajan hyvää musiikillista osaamista. Prosessin ja tuotoksen pohdinta on selkeää ja ytimekästä. Siitä välittyy työskentelyn tavoitteellisuus ja kyky arvioida omaa suoritusta.

Arvosanan hyväksytty (1) kriteerit:

Projektityön tai näytesalkun perusidea on havaittavissa ja osoittaa musiikkidiplomin suorittajan musiikillisen osaamisen. Ratkaisut ovat pääosin tavanomaisia

ja sisältö on melko yksipuolinen. Prosessin ja työn pohdinta on suppeaa, mutta osoittaa kuitenkin suorittajan osaamisen.

6 Lukiodiplomitodistuksen takaosan täyttöohje

Lukiodiplomitodistuksen takaosaan merkitään:

Musiikin lukiodiplomin osat

1. Musiikillinen omaelämäkerta
 2. Opiskelijan suorittama musiikin lukiodiplomi on muodoltaan
 - Kirjoitetaan lukiodiplomin muoto ”Musiikkiprojekti” tai ”Näytesalkku lukioaikaisista töistä”
 - Kirjoitetaan musiikkiprojektin nimi muodossa:
Musiikkiprojektin nimi: Tähän annettu nimi
- TAI
- Kirjoitetaan näytesalkun töiden nimet muodossa:
Näytetöiden nimet:
 1. Näytetyön nimi
 2. Näytetyön nimi
 3. Näytetyön nimi

3. Yhteenveto

4. Arvioitsijoiden sanallinen arvio

Liitteet

Musiikin lukiodiplomin arvosanan kriteerit

Keväästä 2012 lukiot ovat voineet siirtyä käyttämään maksutonta, sähköisesti täytettävää ja tulostettavaa todistus pohjaa. Koska eri lukioissa suoritettujen lukiodiplomien tulee olla keskenään vertailukelpoisia, käytetään yhtenäistä lukiodiplomin todistus pohjaa. Tiedote sähköisen todistus pohjan käyttöönottamisesta on lähetetty lukioille huhtikuussa 2012 (Opetushallituksen tiedote 47/2012). Lukiot voivat halutessaan käyttää aiemmin tilaamia painettuja todistus pohjia niin kauan kuin niitä riittää.

7 Ohjeita opiskelijalle

Musiikin lukiodiplomi perustuu lukion musiikinopetuksen tavoitteisiin ja sisältöihin sekä opiskelijan lukioaikaiseen musiikinopiskeluun. Lukiodiplomin suorittaminen on osoitus erityisestä harrastuneisuudesta musiikissa ja musiikillisesta osaamisesta. Musiikin lukiodiplomin voi suorittaa kahdella eri tavalla, jotka ovat musiikkiprojekti tai näytesalkku lukioaikaisista töistä.

7.1 Musiikin lukiodiplomin näytesalkun osat

Näytesalkussa on vähintään neljä osaa ja mahdolliset liitteet

- Musiikillinen omaelämäkerta
 - Musiikkiprojektin tai näytetöiden esittely ja valintaperusteet
 - Yhteenveto
 - Arvioitsijoiden sanallinen arvio
- Liitteet

7.2 Näytesalkun sisällön luettelo

Musiikin lukiodiplomin näytesalkussa on siis vähintään neljä osaa. Osien lopullisen määrän ratkaisee kuitenkin työn muoto ja se, mitä lukiodiplomin tekijä haluaa sisällyttää näytetyön tai näytetöiden esittelyyn. Näytesalkun alkuun on hyvä laatia luettelo näytesalkun sisältämistä osista.

Malli A (esimerkki)

Sisältö

- 1 Tiivis musiikillinen omaelämäkerta
 - 2 Projektityö: Musiikki ja meri sävellysohjelmajoukkoprojekti
 - 3 Yhteenveto
 - 4 Arvioitsijoiden sanallinen arvio
- Liitteet
- Dvd-tallenne sävellyskonsertista
 - Konsertin käsiohjelma
 - Sävellysten nuotit
 - Valokuvakertomus konsertin valmisteluista

Malli B (esimerkki)

(kohdat 2-4 ovat kolmen lukioaikaisen näytetyön ja niiden valintaperusteiden esittelyä)

Sisältö

- 1 Tiivis musiikillinen omaelämäkerta
- 2 Osallistuminen koulun kuoroon (näyte: cd-levy, raidat 1 ja 3)
- 3 Roolityöni musikaalissa (näyte: video, 8 minuuttia nauhan alusta)
- 4 Kirjoitelma: Kuuntelukokemuksiani suomalaisesta nykyaikaisesta musiikista

- 5 Yhteenveto
- 6 Arvioitsijoiden sanallinen arvio
 - Liitteet
 - Kuoron cd-tallenne,
 - Videotallenne musikaalista
 - Musikaalin käsiohjelma ja mainos

7.3 Näytesalkun sisältöä koskevia ohjeita

1 Musiikillinen omaelämäkerta

Kirjoita selkeästi ja lyhyesti ansioluettelon tapaan:

- henkilötietosi (nimi ja syntymäaika)
- lukion nimi
- lukiossa suorittamasi musiikin kurssit arvosanoineen
- lukion ulkopuoliset musiikkiopintosi ja suorituksesi arvosanoineen
- mahdolliset menestymisesi kilpailuissa yms.
- vapaamuotoinen tiivis kuvaus musiikkiharrastuksestasi:
 - musiikkiopintojen alkaminen ja jatkuminen (mitä, miten, kuinka kauan, missä)
 - musiikkiluokka- ja musiikkilukiotoiminta
 - erityiset kiinnostuksen kohteet, esimerkiksi soittaminen, laulaminen, säveltäminen, sovittaminen, konsertti-/opperakäynnit
 - suhde musiikkiin ja sen harrastamiseen sekä sen muuttuminen
 - lukio-opintojen merkitys ja musiikin rooli elämässäsi tulevaisuudessa

Omaelämäkerran suositeltava laajuus on yksi liuska. Musiikkiharrastuksen kuvauksessa valitse 3-4 merkittävää kokemusta musiikilliselta uraltasi, lukioaikaisia kokemuksiasi painottaen. Varhaislapsuuden kuvaukset voit jättää vähemmälle.

2 Musiikkiprojektin tai näytetöiden esittely ja projektissa tehtyjen ratkaisujen perustelu tai näytteiden valintaperusteet

Malli A

Projektityön otsikko on sama kuin sisällössä. Työn esittelyn voit jakaa esimerkiksi alla mainittuihin osioihin. Käytä väliotsikoita, sillä ne parantavat työsi luettavuutta.

- Alkuun esittely projektista: mitä, koska, kenelle
- Miksi valitsit juuri tämän aiheen?
- Suunnittelutyö
- Valmisteluvaihe (työ- tai oppimispäiväkirja; esim. sävellystyö, sovittaminen,
- esiintymiskokoonpanon kokoaminen, harjoittelu, tiedonhankinta, tutkielman kirjoittaminen)
- Lopputuotoksen (esim. esitys, äänite) kuvaus ja arviointi

Tässä osiossa on tärkeää pohtia ja perustella

- valmistamasi produktion merkitystä itsellesi, niin elämyksellisesti kuin taitojen ja tietojen kehittymisen kannalta
- omaa osuuttasi ja työmäärääsi sekä opettajan ja muiden opiskelijoiden roolia työssä

- mitä opit, mitä muuttaisit, jos aloittaisit projektin uudelleen; onnistumiset ja epäonnistumiset
- millainen merkitys aiemmilla musiikkiopinnoilla oli produktion onnistumisen kannalta
- löysitkö itsestäsi uusia piirteitä, joita lähteä kehittämään
- vaikuttiko työ jotenkin elämääsi ja/tai tulevaisuudensuunnitelmiisi

Ole rehellinen itsellesi ja rohkeasti persoonallinen. Kiinnitä silti huomiota sekä kirjoituksen että näytteiden rajaukseen: valitse projektista kolme näytettä, joihin esittelemiseen syvennyt.

Malli B

Otsikoi näytetyöt samoin kuin sisällysluettelossa. Kerro jokaisesta valitsemastasi työstä lyhyesti:

- mihin työsi liittyy, esimerkiksi koulussamme toteutettu musikaaliprojekti lukuvuonna 2010–2011, kirjoitelma musiikin 2. kurssilla kevätlukukaudella 2010
- kuvaile omaa osuuttasi ja työmäärääsi sekä opettajan ja opiskelijan roolia työssä
- kuvaile prosessia, jonka kautta päädyit valmiiseen työhön
- kerro, mitä opit ja mitä tekisit toisin, missä onnistuit ja missä epäonnistuit
- kerro, miten työ vaikutti tulevaisuudensuunnitelmiisi ja elämääsi
- ole rehellinen itsellesi ja rohkeasti persoonallinen

3 Yhteenveto

Kirjoita lopuksi lyhyt yhteenveto musiikin diplomityön tekemisestä yleensä:

- millaiseksi koit musiikin lukiodiplomin tekemisen ja mitä merkitystä tekoprosessilla oli sinulle
- oma kokonaisarviosi näytesalkustasi
- saitko tarpeeksi ohjausta / tukea työtäsi varten
- muut diplomien tekemiseen vaikuttaneet tekijät (esimerkiksi perusteluja jonkin osa-alueen puutteelliselle dokumentoinnille tms.)

4 Arvioitsijoiden sanallinen arvio

Arvioinnista annetaan numeroarvosanan lisäksi myös sanallinen arvio, joka liitetään opiskelijalle palautettavaan diplomityöhön.

Verkojulkaisu
ISBN 978-952-13-6281-1
ISSN 1798-8888